

Apokalipsa zdaj

ROBERT KURET

Koronacija (Coronation, 2020, Ai Weiwei), ki jo je v sekciji Kralji in kraljice zavrtel 31. LIFFe, se začne kot apokaliptična distopija. Ljudje v skafandrih, prazne ulice Wuhana, ki so zlovešče tako iz zračnih posnetkov kot iz perspektive avtomobila, ki vozi po njih. Kontrole na bencinskih postajah, kontrole na prehodih iz mest. Kot bi se življenje dogajalo po neki atomski eksploziji, ko je v zraku še toliko sevanja, da ljudi sploh ne vidimo več, le še površino zaščitnih oblek.

Takoj se postavlja vprašanje glede prihodnje perspektive tako na *Koronacijo* kot na druge filme koronskega obdobja, ki bodo nedvomno sledili: ali bodo čez 10 ali 20 let pomenili zgolj dokument nekega časa, nekega krajšega časovnega obdobja, ko se je življenje popolnoma spremenilo, ali pa bo ravno današnji čas pomenil tisti zgodovinski trenutek, ko se je vse spremenilo dokončno, ko poti nazaj ni bilo več?

Režiser Ai Weiwei deluje v Evropi in živi v Nemčiji; je avtor več aktivističnih dokumentarcev, v katerih se je ukvarjal z raznimi kršitvami človekovih pravic, migrantskim vprašanjem (**Stay Home** [2013]), problemom okužbe s HIV zaradi transfuzije krvi (**Human Flow** [2017]) ipd. *Koronacije* ni posnel sam, ampak jo

je sestavil iz več sto ur posnetega gradiva, ki naj bi ga pretihotapili s Kitajske (režiser je tudi izjavil, da so festivali v New Yorku, Torontu in Benetkah njegov film zavrnil, domnevno zaradi povezanosti omenjenih festivalov s Kitajsko in njenimi gospodarskimi možnostmi, kar bi lahko predvajanje *Koronacije* ogrozilo). Film tako sestavljajo posnetki dejanskih ljudi, »amaterskih filmarjev«, ki so dokumentirali okoliščine in njihove posledice.

Ko človek gleda *Koronacijo*, ga prevema pesimistični ton filma: nazaj v čas pred korono ne bo več mogoče. Ne glede na morebitno cepivo in ponovni zagon življenja. To je predvsem posledica drugega dela filma in derealizacije, ki jo doživijo ljudje: delavec, na katerega država pozabi, ostane ujet v Wuhanu in se ne more vrniti domov, zato mora spati v avtu; človek, ki si družini ne drzne povedati, da živi v garaži; sin, ki se mora po koncu epidemije bosti z birokratskim aparatom, da bi prišel do pepela pokojnega očeta; zavedanje o nedostojni smrti vseh, ki so morali umreti v izolaciji; zavedanje o tem, da je država/Partija prikrivala informacije o koronavirusu. Tako se zdi starejša gospa, ki na koncu filma na vse pretege brani Partijo in trdi, da v javnost ne bi smeli

prihajati posnetki nemirov, ki kazijo njeno podobo, kot relikv preteklosti, kot obsojenec, ki so ga vsi razkrili, pa se še kar proglašajo za nedolžnega. Ki skratka ne zmore priznati, da so imeli na videz učinkoviti ukrepi tudi hude posledice, ki jih lahko prek dokumentarca začutimo prav prek osebnih zgodb; teh pa ne spremlja avtoriteta glasu v offu, statistika žrtev korone, glas poročil, ampak se oglašajo neposredno s terena in kažejo konkretne posledice na konkretnih ljudeh.

Kljub kakšnemu komičnemu trenutku, kot je recimo tečaj plesa, kjer koreografijo predstavljajo gibi umivanja rok in razkuževanja, je *Koronacija* težak in naporen film; poleg posameznih usod se razteza še prek dolgih hodnikov improvizirano postavljenih bolnišnic in dolgih posnetkov nadzornih kamer, ki recimo prikazujejo zapleten proces (pre)oblačenja zdravnikov. Zlahka nas tudi zavede napovednik filma, predvsem njegov začetek, ko iz ptičje perspektive drsi prek mirujoče železniške postaje, z občasnimi vmesnimi fotogeničnimi posnetki srhljivo praznih vlemest, kjer je mogoče od zgoraj opaziti vsak avto. A *Koronacija* uporablja te estetizirane trenutke kvečjemu za kratek predah, preden se zopet spusti

Koronacija (2020)

na tla, v podzemlje, v zrnaste telefonske posnetke, kjer ljudje dokumentirajo novo normalnost.

Ko gledamo, kako zdravniki hodijo naokrog v nekakšnih skafandrih, kako se oblačijo v dve plasti zaščitnih oblek, kako se morajo razkužiti prek treh sob, se ravno v tej radikalni podobi koronskega sveta rišejo tudi morebitne nove umetniške koordinate: če je bila za obdobje po postmodernizmu in njegovi ironiji, distanci, metaravnih, žanrskem prenavljanju itd. značilna nova emocionalnost, kjer je bil fokus predvsem na emocijah, telesu, refleksiji lastnih

čustev in želja, potem lahko korona pomeni začetek prehoda v novo obdobje, ki več poudarka namenja »racionalnemu«, »umskemu«, saj je telo bolno, okuženo, treba ga je zajezi, zajezi stik teles, ki bi pomenila prenašanje virusne okužbe, zato moramo telo izolirati, ga za nekaj časa odpisati.

Koronacija je v letu, ko smo med karanteno začeli filme spet bolj dojemati kot lajšanje realnosti, kot pobeg pred njo, eno najbolj anti-eskapističnih del – tudi v vzporednem svetu filma nas ne le opominja na razmere, za katere racionalno vemo, ampak na razmere,

s katerimi na tak ali drugačen način prihajamo v stik vsak dan. *Koronacija* je torej film, ki prikazuje, kako je realnost postala apokaliptični film, v katerem se nismo želeli znati; in ki s pristankom v realnih pogojih izgubi vsakršno fotogeničnost.